

MALTA

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR
MARIA KARLSSON**

Seduta tat-12 ta' Gunju, 2009

Talba Numru. 869/2008

Nexos & Co Limited (C - 14413)

VS

**Avv. Peter Fenech bhala Chairman
in rappresentanza tal-Mediterranean Conference
Centre**

It-Tribunal,

Ra l-Avviz li permezz tieghu s-socjeta' attrici qieghda titlob is-somma ta' elfejn, hames mija u hamsin Euro (€2,550) rapprezentanti in kwantu ghal elfejn, tlett mija u tletin Euro (€2,330) danni kkawzati fuq il-makkinarju tas-socjeta' attrici, meta waqt attivita' li kien hemm fl-*'Auditorium'* tal-Mediterranean Conference Centre, nhar it-30 ta' Gunju, 2008, kien qieghed jintuza xi makkinarju tad-dawl tas-socjeta' attrici. Dan il-makkinarju kien mtella' fuq *'trusses'*, proprjeta' tal-konvenut nomine, li huma nstallati fl-istess *'Auditorium'*. Meta din l-attivita' spiccat u s-socjeta' marret

sabiex tnehi dan il-makkinarju, dan gie dannegjat minhabba li s-sistema ta' tluh u nzul ta' dawn it-*'trusses'* m'ghandhiex il-protezzjoni necessarja sabiex tizgura procedura hielsa mill-periklu skont l-*'istandards'* li huma mehtiega.

Illi, wara dan l-incident il-partijiet kienu ftiehm sabiex jitqabbad Perit sabiex jaghmel rapport fuq dak li gara. Li ghalhekk, gie mqabbad il-Perit David Xuereb li lesta dan ir-rapport, u ghalkemm il-partijiet kienu ftiehm li l-hlas ta' dan ir-rapport isir bejn il-partijiet, meta dan gie biex jithallas il-konvenut nomine irrifjuta li jaghmel dan u ghalhekk kienet biss is-socjeta' attrici li hallset l-ammont ta' mitejn u hamsin Euro (€250) sabiex ikollha kopja tar-rapport.

Illi, ghalkemm il-konvenut nomine interpellat permezz ta' ittra ufficjali eżekuttiva sabiex ihallas l-ammont relativ ta' elfejn, hames mija u hamsin Euro (€2,550) ghad-danni kollha li soffriet is-socjeta' attrici, dan baqa' inadempjenti.

Ghaldaqstant, is-socjeta' attrici titlob umilment lil dan it-Tribunal sabiex jikkundanna lil konvenut ihallas l-ammont ta' elfejn, hames mija u hamsin Euro (€2,550) u dan in ottemporanza tad-danni sofferti mis-socjeta' attrici.

Bl-ispejjez u l-imghax legali mid-data tal-ittra ufficjali eżekuttiva sad-data tal-effettiv pagament.

Ra r-risposta tal-konvenut fejn intqal illi t-talbiet tas-socjeta' attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu respinti bl-ispejjez kontra taghha ghas-segwenti ragunijiet:

Illi l-konvenut nominee kien responsabbli biss milli jipprovdi spazju u facilitajiet lill-organizzaturi ta' l-attivitá li kienet qed tinzamm fid-data msemmija.

Illi d-danni, li dwarhom qed tilmenta s-socjeta' attrici, gew ikkawzati minhabba negligenza tal-haddiema tas-socjeta' attrici li b'traskuragni kkawzaw il-hsara fl-imsemmi makkinarju; li ma kien hemm ebda ftehim kif qed jigi

allegat mis-socjeta' attrici li l-ispejjez tar-rapport peritali jinqassmu bejn il-partijiet. Salv eccezzjonijiet ulterjuri ohra permessi bil-ligi.

Ra d-dokumenti kollha ezebiti in atti.

Sema' x-xhieda ta' Silvio Scerri, Perit David Xuereb, Charles Catania u Dr. Peter Fenech.

Sema' t-trattazzjoni tal-partijiet.

Ikkunsidra

Illi din il-kawza titratta dwar rizarciment ta' danni sofferti f'makkinarju appartenenti s-socjeta' attrici, kif ukoll rizarciment ta' l-ispejjez ta' rapport tal-Perit allegatament inkarigat b'fthem bejn iz-zewg partijiet sabiex jaghmel studju dwar il-kaz, liema talbiet huma t-tnejn ikkontestati.

Illi mix-xhieda tas-socjeta' attrici jirrizulta illi ghal dawn l-ahhar snin, is-socjeta' attrici kienet tinstalla l-makkinarju taghha fl-*'auditorium'* ta' Dar il-Mediterran. Illi sehh incident wara li l-makkinarju, proprjeta' tas-socjeta' attrici, kien qiegħed jitnizzel minn ma' *'trusses'* ta' fuq il-palk. Illi dawn it-*'trusses'* gew uzati kemm-il darba mill-haddiema tas-socjeta' attrici f'okkazzjonijiet ohra, izda fil-jum ta' l-incident gara li l-makkinarju ma zammx ma l-istruttura tal-hadid u huma jnizzlu l-makkinarju inkiser il-*'pin'* li jwaqqaf il-makkinarju milli jkompli jnzel, bir-rizultat illi l-makkinarju baqa' niezel ma' l-art u garrab xi hsharat. Illi, x-xhud tas-socjeta' attrici stqarr illi huwa kien avza kemm-il darba lil persuna responsabbli għal manutenzjoni tal-palk, illi dan l-incident xi darba kien ser isehh u xtaq illi jsir xi haga minn naha tal-Mediterranean Conference Centre sabiex hsharat jigu evitati fil-futur. Izda gara illi fil-fatt kien huwa stess illi garrab hsharat f'makkinarju tieghu stess. Skond l-istess xhieda, intqal illi bi fthem mal-konvenut nomine huwa kien qabbad il-Perit David Xuereb sabiex jaghmel rapport fuq il-kaz.

Mix-xhieda tal-Perit David Xuereb, prodott mis-socjeta' attrici, irrizulta illi fil-bidu huwa kien haseb illi gie

kkummissjonat miz-zewg nahat, izda irrizultalu mill-konvenut nomine illi huwa fil-fatt ma kienx gie kkummissjonat minnu. Il-Perit xehed illi huwa ma kienx acceda fuq il-post meta sar l-incident u ghalhekk ma kienx ra l-hsarat. Huwa bbaza r-rapport tieghu fuq investigazzjonijiet li ghamel u skond dak illi gie rappurtat lilu dwar l-incident kif ukoll ra l-istruttura ezistenti. Gie ddikjarat illi l-hsarat tas-socjeta' attrici kienu gew ittrangati sakemm wasal sabiex jaghamel ir-rapport, peress illi dan il-makkinarju jintuza ta' spiss. Skond ix-xhieda tal-Perit huwa qal illi l-incident sehh ghaliex il-mekkanizmu ma kienx gie uzat sewwa u l-makkinarju thalla jinzel ma l-art minflok ma thalla sospiz in arja, kif kellu jkun. Illi l-mekkanizmu ghandu jithalla ghall-*'circa'* metru u nofs minn ma l-art. Spjega kif min ikun qieghed jahdem it-*'truss'* jaf illi hemm *'switch'* u li ghandu jzomm certu distanza min ma' l-art. Irrizulta illi fil-kaz in ezami l-bniedem inkarigat mis-socjeta' attrici ma tax kaz il-livell u halla l-mekkanizmu jinzel s'isfel. Illi l-mekkanizmu, proprjeta' tal-konvenut nomine, m'huwiex installat b'*limiting switches'* fil-kaz li wiehed jaljena ruhu . Ma kellu ebda sinjal b'dawl jew *'sensor'*. Qal ukoll illi bhala vizwali l-bniedem li jkun qieghed jnizzel it-*'trusses'* ma jkollux il-vizwali ta' xi jkun qieghed ghaddej, u ghalhekk ghandu jkun hemm dan il-mekkanizmu. In kontro-ezami spjega kif din is-sistema hija attrezza b'*limitation bar'* li vizwalment turik fejn ghandha tieqaf *'truss'*, izda fattwalment ma kienx gara hekk. Il-Perit osserva ukoll illi ma kienetx tezisti procedura ta' *'hand over'* bejn il-konvenut nomine u min kien qieghed jahdem fuq it-*'trusses'*.

Mix-xhieda tal-konvenut nomine jirrizulta illi n-nomina tal-Perit ma kienetx giet oggezzjonata minn naha tieghu, izda meta wara li l-Perit kien ghamel ir-rapport tieghu, il-konvenut nomine insista mas-socjeta' attrici illi l-Perit kienet qabditu hi u li l-konvenut nomine qatt ma kien ikkummsijona l-Perit ghar-rapport u li d'*altronde* ma kellux bzonn ta' l-ebda rapport. Konsegwentement il-konvenut nomine qatt ma rcieva l-ebda rapport mill-Perit, u l-ewwel darba li kien ra r-rapport ta' l-istess Perit dwar il-kaz, kien seduta stante. Il-konvenut nomine xehed illi t-*'trusses'* in kwistjoni huma spezzjonati kull sitt (6) xhur skond il-Ligi

tas-Sahha u Sigurta' u huma certifikati minn Inġinier. Dwar il-fatti tal-kaz Dr. Peter Fenech spjega kif l-impjegat tas-socjeta' attrici baqa' jagħfas il-buttuna ta' l-*'iswitch bar'* *nonostante* il-livell indikat, u tant baqa' jippersisti illi jagħfas il-buttuna sabiex il-mekkanizmu jinzel direttament f'kaxxa li kellu illi ttrapassa l-limitu bil-konsegwenza illi gie maqtugħ il-*'cable'* u l-apparat baqa' niezel ma l-art. Spjega kif fis-sistema uzata fid-Dar tal-Mediterran jezisti livell li jisejjah *'stop bar'* u s-socjeta' attrici baqgħet tagħfas il-buttuna oltre il-limitu, tant illi mhux biss gew ikkawzati hsarat fl-apparat tagħha stess izda gew ikkawzati hsarat fil-palk ta' Dar il-Mediterran. Qal illi l-presenza ta' din l-*'istop bar'* hija a konoxenza ta' min kien qiegħed ihaddem l-apparat u li, di fatti ma kienetx l-ewwel darba li l-istess bniedem tas-socjeta' attrici kien qiegħed juza dan il-mekkanizmu. Mix-xhieda tal-konvenut nomine rrizulta ukoll illi is-sistema adoperata minnu, għalkemm forsi m'hijiex l-aħjar sistema fis-suq, hija sistema accettabbli tant illi hija certifikata mid-Dipartiment tas-Sahha u Sigurta' u sta għal min ikun qiegħed jadopera l-mekkanizmu illi jara illi ma jinzilx oltre il-livell indikat ma l-*'istop bar'*. Illi s-socjeta' attrici kienet uzat din is-sistema kemm-il darba u l-haddiema ta' l-istess socjeta' kienu jafu kif tahdem is-sistema, izda li gara dakinhar kien illi l-bniedem li kien qiegħed jopera s-sistema baqa' jagħfas il-buttuna u aghfasha oltre il-livell ta' l-*'istop bar'*.

Mix-xhieda tat-*Technical Officer*, li huwa mpjegat tal-konvenut nomine, jirrizulta illi għalkemm huwa ma kienx prezenti meta gara l-incident huwa acceda fuq il-post minnufih. Illi l-bniedem li kien qiegħed jopera l-mekkanizmu kien jismu certu Oscar, u l-istess Oscar kien gieli hadem bl-istess sistema. Meta mar fuq Oscar, ra illi kien pre-okkupat. Ra illi l-hsarat kienu rizzultat ta' bniedem li kien qiegħed jipprova jdahhal l-apparat tiegħu direttament għewwa kaxxa, peress illi kif intqal lilu minnu stess, l-apparat kien tqil hafna u baqa' jisforza il-*'winch'*, u mar oltre il-livell ta' l-*'istop bar'*, bil-konsegwenza illi tqaccat il-*'cable'*. Catania spjega kif is-sistema hija attrezzata b'sistema ta' brejk mad-*'demarcation line'* izda osserva illi dan il-bniedem baqa' jagħfas sakemm mar oltre bir-rizzultat illi l-apparat tiegħu garrab xi hsarat.

Spjega ukoll illi dawn it-*'trusses'* jigu operati permezz ta' sistema elettronika ta' *'remote control'*. Ix-xhud qal ukoll illi *'cable'* ta' dik l-ghamla tinqata' biss meta jigi sfurzat il-mekkanizmu u meta jkun hemm il-brejk. Intqal ukoll illi meta gie suggerit kemm mis-socjeta' attrici u kemm mill-Perit illi ghandhom jigu installati mekkanizmi elettronici ahjar, l-Inginer indipendenti, li jiccertifika l-mekkanizmu kull sitt (6) xhur bhala sistema konformi mall-Ligi, qal illi ma kienx hemm ghalfejn illi s-sistema tinbidel.

It-Tribunal huwa tal-fehma illi wara illi sema' u evalwa l-provi, ha jistrieħ fuq il-prova ewlenija tal-Perit David Xuereb, inkarigat mis-socjeta' attrici sabiex jagħmel rapport dwar l-incident. Filwaqt illi t-Tribunal huwa tal-fehma illi mill-provi jirrizulta illi l-Perit kien gie mqabbad direttament mis-socjeta' attrici u mhux b'inkarigu miz-zewg partijiet, iħoss illi kwalunkwe pretensjonijiet minn naha tas-socjeta' attrici għan-nofs l-ispejjes m'għandhomx ikunu akkolti. In kwantu għall-incident, mir-rapport johrog car illi, għalkemm ma hemmx proceduri stabbiliti ta' *'hand over'* bejn il-konvenut nomine u min ikun qieghed jhaddem xi sistemi fuq il-palk u li għalkemm l-istess apparat m'huwiex attrezzat b'*electronic limit switches'*, dan ma jfissirx illi is-sistema tal-konvenut nomine m'hijiex adegwata. Illi kif intqal mill-istess Perit, il-*'movement mechanisms that lower the lighting support trusses are equipped with a stop bar that arrests truss movements beyond a certain height'*. Illi dawn il-mekkanizmi huma certifikati perjodikament minn Inġinier kwalifikat kummissjonat mill-konvenut nomine. Gie rakkomandat mill-istess Perit illi għalkemm il-konvenut għandu jikkunsidra jinstalla' *'electronic switchgear to limit system over load and excessive movements'* jgħid ukoll fl-istess waqt illi l-haddiem tas-socjeta' attrici kien jaf is-sistema li kien qieghed jopera peress illi din l-istess sistema giet adoperata minnu kemm-il darba qabel dan l-akkadut. Il-Perit kompli billi qal illi s-socjeta' attrici f'din l-okkazzjoni *'seems to have managed dismantling practice in this particular occasion differently from how it usually does so'*. Il-Perit qal ukoll illi ma tezistix procedura stabbilita minn naha ta' Dar il-Mediterran ta' kif wiehed għandu jopera din

is-sistema u jtemm r-rapport billi jatribwixxi t-tort liz-zewg partijiet.

It-Tribunal jirrileva illi fir-rapport tal-Perit gie konstatat illi s-socjeta' attrici operat l-apparat appartenenti lill-konvenut nomine diversament minn kif toperah is-soltu. Illi konstata dan il-fatt, it-Tribunal huwa tal-fehma illi s-socjeta' attrici kienet imdorrija tahdem b'din is-sistema, izda f'din l-okkazzjoni sfurzati izzejjed il-buttuna tal-'*limitation bar*' bil-konsegwenza illi sehhew hsarat. Illi l-Perit Xuereb ikkonstata l-fatti u ghamel ir-rakkomandazzjonijiet tieghu għall-uzu futur ta' l-istess mekkanizmu. Il-Perit qatt ma qal illi s-sistema ta' Dar il-Mediterran m'hijiex accettabbli, izda li kienu jezistu sistemi ahjar. Illi mir-rapport jirrizultalu nuqqas ewlieni tal-konvenut nomine, huwa li naqas milli jaghti '*manual*' ta' procedura ta' kif għandu jithadem dan l-apparat. Izda mill-provi jirrizultaw ampjament illi dan l-apparat kien ilu jigi ntuzat mis-socjeta' attrici u li l-hsarat gew ikkawzati għaliex il-bniedem li kien qiegħed iħott l-apparat uza sistema differenti minn tas-soltu meta huwa sforza l-buttuna sabiex ikompli jbaxxi l-apparat tieghu sabiex jiffranka toqol zejjed.

Illi fil-fehma tat-Tribunal il-verzjoni kif mogħtija mill-konvenut nomine u mix-xhud tieghu, għandha tigi emmnuta. Illi t-Tribunal iħoss illi kien nuqqas minn naha tas-socjeta' attrici illi ma gabx bħala prova l-bniedem li kien uza l-apparat sabiex jispjega huwa kif fil-fatt graw il-fatti. Illi s-socjeta' attrici tat il-verzjoni tagħha mingħajr ma gabet lil hadd sabiex isahhah ix-xhieda tagħha, hliet għar-rapport ta' Perit, dwar il-fatt u li fl-ebda parti tar-rapport ma hemm imnizzel illi l-mekkanizmu appartenenti lill-konvenut nomine kellu xi difett, anzi qal illi min kien uzah ma kienx uzah kif kellu jigi uzat.

Illi fic-crkostanzi tal-kaz, it-Tribunal iħoss illi l-konvenut nomine għandu jagħti kaz ir-rakkomandazzjonijiet siewja tal-Perit David Xuereb, partikolarment fejn jidhlu manwali ta' procedura. It-Tribunal jaqbel illi din għandha tkun prassi tajba. Izda, għalkemm ma jezistix dan il-manwal ta' procedura, dan ma jfissirx illi min kien qiegħed jopera dan il-mekkanizmu ma kienx jaf kif kellu jigi uzat.

It-Tribunal huwa moralment konvint illi l-bniedem inkarigat mis-socjeta' attrici sabiex ihaddem dan il-mekkanizmu kien jaf bis-sistema ta' '*limitation bar*' u kif ghandha tigi adoperata, izda huwa nsista u ppersista jaghfas il-buttuna sabiex jevita toqol zejzed u jpoggi l-apparat tieghu direttament gewwa kaxxa, tant illi l-'*cable*' tat-'*truss*' tqaccat bir-rizultat ta' hsharat kemm fil-'*cable*' appartenenti lill-konvenut nomine kif ukoll fl-apparat proprjeta' tas-socjeta' attrici.

It-Tribunal jasal ghal konkluzjoni illi s-sistema ta' tluh u nzul ta' '*trusses*' proprjeta' tal-konvenut nomine ghandha il-protezzjoni necessarja sabiex tizgura procedura hielsa mill-periklu u l-'*istandards*' ta' din is-sistema huma ccertifikati kull sitt (6) xhur kif mehtiega skont il-Ligi tas-Sahha u Sigurta'. Illi *in oltre*, ma jirrizultax mix-xhieda illi l-konvenut nomine kien ikkummisjona rapport mill-Perit David Xuereb fuq il-kaz.

Ghaldaqstant, it-Tribunal huwa konvint illi kif svolgew il-fatti, is-socjeta' attrici ma ppruvatx il-kaz taghha quddiem dan it-Tribunal u ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu michuda fil-waqt illi l-eccezzjonijiet tal-konvenut ghandhom jigu milqugha.

It-Tribunal jaqta u jiddeciedi billi jichad it-talba attrici.

Spejjez tal-kawza bejn iz-zewg partijiet fi kwoti ndaqs.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----